

PHÒNG TRÁNH RỦI RO ĐỂ NÂNG CAO HIỆU QUẢ KINH DOANH

Ngô Khắc Lễ , Trọng tài viên
Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

NỘI DUNG

1. Điều tra thương nhân
2. Cảnh giác với giá bất thường
3. Kiểm tra địa chỉ email; giả mạo email lừa đảo chuyển tiền
4. Phòng tránh trộm cắp hàng trong container
5. Lưu ý về vận đơn đích danh
6. Lưu ý về "telex release"/surrendered B/L

NỘI DUNG

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp
8. Nên có điều khoản về hợp đồng độc lập (không bù trừ)
9. Nên giới hạn thời gian thương lượng khi giải quyết tranh chấp. Lưu ý các từ “sẽ”, “phải”, “có thể”
10. Nên giải quyết tranh chấp bằng trọng tài
11. Thư tín dụng
12. Thư cam kết bồi thường (Letter of Indemnity)

3

1. Điều tra thương nhân

- Điều khoản quan trọng trong hợp đồng
- Nguồn thông tin về thương nhân:
 - . Trao đổi, tiếp xúc trực tiếp; qua bạn hàng, hiệp hội, công ty tư vấn, thương vụ/sứ quán
 - . Thông tin có thể thay đổi theo thời gian
 - . Chú ý hơn với thương nhân giao dịch lần đầu

(Vụ mất tiền trả trước mua nhôm của Hong Kong)

4

2. Cảnh giác với giá bất thường

- Không thể có hàng hóa với giá rẻ bất thường
- Đây là những cái bẫy được giương sẵn

(Vụ mua dầu giá rẻ của Malaysia)

5

3. Kiểm tra địa chỉ thư điện tử

- Ưu điểm về nhiều mặt của thư điện tử
- Nội dung phía sau cái "a-còng" (@)
- Địa chỉ thư điện tử của công ty và địa chỉ công cộng
- Phối hợp giữa 2 địa chỉ khi dùng

(Vụ bán dịch vụ vận chuyển giá cao cho Malaysia)

Giả mạo email, lừa đảo chuyển tiền: (vụ mua bán nguyên liệu hạt nhựa với Cty S'pore của Cty VN 6/2016) - hai bên là đối tác thường xuyên, thanh toán qua ngân hàng S'pore. Cty VN nhận được email của Cty S'pore đề nghị thanh toán qua ngân hàng Séc vì Cty đang bị kiểm toán. Cty VN đã chuyển tiền và bọn lừa đảo đã rút phần lớn số tiền tại ngân hàng Séc.

6

4. Phòng tránh trộm cắp hàng trong container

- Thủ đoạn trộm cắp: khoan, đục, cắt, không để lại dấu vết, giữ nguyên kẹp chì
- Đáy và mặt trên container ít bị chú ý
- Chỉ lấy một phần hàng hóa

(Vụ trộm gỗ có chiều dài gần hết container; vụ đục bản lề cánh cửa container trộm hạt điều...)

7

4. Phòng tránh trộm cắp hàng trong container

Cách phòng tránh và hạn chế thiệt hại:

Kiểm soát nhân viên, lái xe của doanh nghiệp

Chú ý giai đoạn thường bị mất hàng (từ kho ra bãi, xuống xà lan để đưa ra tàu; từ tàu về cảng, về kho)

Phối hợp, cung cấp thông tin cho công an

Ký hợp đồng dài hạn với một hãng vận chuyển có uy tín

Yêu cầu có ảnh chụp, bằng lái, chứng minh nhân dân, số điện thoại của lái xe để kiểm tra bất kỳ lúc nào

Thông báo cho hiệp hội để phổ biến trong hội viên

Thường xuyên kiểm tra hành trình, xe phải có hệ thống định vị

Không giao khoán toàn bộ việc đóng hàng, vận chuyển mà phải theo dõi, kiểm tra; có quy trình quản lý hàng xuất nhập, vận tải, lưu kho để biết sớm mất hàng ở khâu nào, thời gian nào

8

5. Lưu ý về vận đơn đích danh

- Vận đơn đích danh (Straight B/L) là vận đơn ghi rõ tên người nhận hàng. Chỉ người có tên ghi trên vận đơn mới nhận được hàng
- Người vận chuyển có phải thu hồi vận đơn hay không
- Hai quan điểm khác nhau:
 - + Phải thu hồi vận đơn (Vụ bán ô tô cho Hàn Quốc - Tòa án Singapore không coi straight B/L là seaway bill)
 - + Không phải thu hồi vận đơn (Vụ xuất đồ gốm sang Úc)
- Chú ý: vận đơn đích danh - chứng từ sở hữu - chuyển nhượng - ý định của các bên

9

6. Lưu ý về "telex release"/vận đơn đã nộp (surrendered B/L)

- Người vận chuyển cấp vận đơn chỉ có một mặt
- Cần tham chiếu mặt bên kia khi có tranh chấp về hư hỏng mất mát hàng hóa

(Vụ xuất xoài tươi sang Trung Đông)

Chủ hàng yêu cầu người giao nhận báo hãng tàu khi có điện giao hàng mới trả hàng - người giao nhận không chỉ thị hãng tàu phù hợp - hãng tàu trả hàng - người nhận hàng không thanh toán tiền hàng.

(Vụ bán 5 x 20' Ferro Silicon đi Anh)

10

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp

- Phù hợp với hàng hóa, phương tiện vận tải
- Nghĩa vụ bổ sung (vận tải, bảo hiểm)
- Giải thích hợp đồng cao hơn tập quán riêng của cảng, địa phương
- Với hàng đóng trong container không dung CIF/CFR, FOB.
- Nên dùng CIP - Carriage and Insurance Paid (cước phí và bảo hiểm trả tới)/CPT (Carriage Paid to) hoặc FCA - Free Carrier (giao cho người vận chuyển) vì người vận chuyển chịu trách nhiệm bốc dỡ container lên xuống tàu, rủi ro chuyển từ người bán sang người mua khi hàng được giao cho người vận chuyển, người giao nhận/người cung cấp dịch vụ logistics

11

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp (tiếp theo)

- Công ty bảo hiểm căn cứ vào hợp đồng mua bán đã cấp đơn bảo hiểm ghi rõ "Chỉ bảo hiểm mọi rủi ro từ cảng tới cảng" (Covering all risks from port to port only)
- Khi hàng đến cảng đích, 4 container vẫn nguyên cặp chì nhưng thiếu nhiều hàng
- Người mua khiếu nại đòi bảo hiểm bồi thường nhưng bị từ chối (chỉ bảo hiểm từ khi bốc lên tàu)
- Người mua đòi người bán bồi thường (mua CIF, không phải CIP nên người bán phải chịu rủi ro về tổn thất trước khi hàng được bốc lên tàu)

12

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp (tiếp theo)

- Người bán truy đòi người vận tải vì hàng đã bị mất cắp trước khi bốc lên tàu (rất khó đòi)

- Nếu trường hợp trên bán hàng theo quy tắc CIP thì rủi ro đã chuyển từ người bán sang người mua kể từ thời điểm người bán giao hàng cho người vận chuyển

(Vụ bán nông sản CIF Taichung)

13

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp (tiếp theo)

- Incoterms 2010 bao gồm 11 quy tắc (rules), chia làm 2 nhóm
+ Nhóm quy tắc dùng chung cho mọi phương thức vận chuyển (7 quy tắc):

EXW - Ex Works : Giao tại xưởng

FCA - Free Carrier : Giao cho người vận chuyển

CPT - Carriage Paid To : Cước phí trả tới

CIP - Carriage and Insurance Paid : Cước phí và bảo hiểm trả tới

DAT - Delivered At Terminal (new) : Giao hàng tại bãi (điều kiện mới)

DAP - Delivered At Place (new) : Giao tại nơi đến (điều kiện mới)

DDP - Delivered Duty Paid : Giao hàng đã trả thuế

14

7. Lựa chọn điều kiện INCOTERMS phù hợp (tiếp theo)

+ Nhóm quy tắc chỉ sử dụng cho vận tải biển hoặc đường thủy nội địa (4 quy tắc):

FAS - Free Alongside Ship : Giao tại mạn tàu

FOB - Free On Board : Giao lên tàu

CFR - Cost and Freight : Tiền hàng và tiền cước đã trả

CIF - Cost, Insurance and Freight : Tiền hàng, bảo hiểm, tiền cước đã trả

15

8. Nên có điều khoản về hợp đồng độc lập (không bù trừ)

- Các hợp đồng không liên quan đến nhau để tránh việc tính toán bù trừ nghĩa vụ của mình với nghĩa vụ của bên kia giữa các hợp đồng

Ví dụ: “Hợp đồng này là độc lập (hoặc tách rời, không liên quan) với (các) hợp đồng đã ký giữa hai bên. Không bên nào có quyền bù trừ nghĩa vụ của mình theo hợp đồng này với nghĩa vụ của bên kia theo (các) hợp đồng đã ký giữa hai bên”

(Vụ công ty Việt Nam nhập than coke, xuất than cám)

Lô hàng xuất L/C có chứng từ không phù hợp, Không mở L/C lô hàng nhập

Người mua không chấp nhận khiếu nại riêng từng hợp đồng: “Any dispute arising out of or in connection with this contract ...”

16

9. Nên giới hạn thời gian thương lượng khi giải quyết tranh chấp

- Giải quyết tranh chấp trong một số ngày nhất định (ví dụ: 30 ngày) để tránh kéo dài thời gian thương lượng, nhất là với L/C trả chậm

- Bị đơn có thể khiếu nại nếu Nguyên đơn khởi kiện mà không thương lượng

(Vụ nhập thép phế liệu - quan điểm khác nhau về thương lượng)

- ... hai bên sẽ thương lượng ...
- ... hai bên phải thương lượng ...
- ... hai bên có thể giải quyết tranh chấp tại Trọng tài ...

17

10. Nên giải quyết tranh chấp bằng trọng tài

- Thủ tục đơn giản, tiết kiệm thời gian
- Doanh nghiệp tự chọn trọng tài viên
- Phán quyết trọng tài là chung thẩm (chỉ xét xử một cấp)
- Phán quyết Trọng tài được thi hành bởi cơ quan thi hành án (giống các bản án của Tòa án) nếu không tự nguyện thi hành

(3 vụ kiện tại tòa án: ở Hà Nội, Nam Định và Singapore)

18

11. Thư tín dụng (L/C)

- Trả ngay, trả chậm
- Luật địa phương
- Thanh toán ngay
- Nêu trong hợp đồng nội dung L/C
- Làm phụ lục khi sửa L/C và thông báo ngân hàng

(Vụ tranh chấp về chất lượng hàng liên quan đến thanh toán)

19

12. Thư cam kết bồi thường (LOI)

- Mẫu thư
- Người ký
- Giá trị pháp lý

(Vụ tranh chấp về LOI)

20

XIN CẢM ƠN

Email: ngokhacle@gmail.com

DD: 097 774 48 68